

AL CALÍU DE LA LLAR

Premi MURTA-Josèp Pascual Tirado, 1979

Un conte sobre València i el descobriment d'Amèrica

Autor: Àlex Sendra

Data de publicació: 06-05-2013

L'Àlex Sendra ens presenta un exemple, a través d'un conte de la Josefina Làzaro, de com ha quedat memòria entre els valencians més vells, que algú els ha robat la història

Un dia, remenant coses per casa, vaig trobar aquest llibre:

És un llibre que vol compensar el poc coneixement que tenen els xiquets valencians sobre la seua història. Amb l'excusa d'uns contes que una àvia –"la padrina"–, conta a un xiquet en edat escolar, li va complementant el buit sobre la història de la seua terra que a escola no li han omplert mai.

La padrina li parla de Jaume I, de sant Vicent Ferrer, del Micalet, del Sant Calze que es conserva a València i d'altres coses de la història del País Valencià, com podreu comprovar si us descarregueu el llibre d'aquesta adreça:
<http://www.mediafire.com/?h34l6ohij995hy1>

Entre els contes hi ha aquest: "València i el descobriment d'Amèrica". Immediatament se'm va plantar l'orella i el vaig llegir amb atenció. La padrina, preocupada sempre per la formació del xiquet, està pendent dels seus progressos a

l'escola, i en parlen. De sobte, el xiquet, cada volta més orgullós de les grandeses de la història de València, a mesura que la padrina li va ampliant cada conte, enceta aquesta conversa:

-Vaig a preparar la lliçó d'història. A propòsit, Cristóbal Colón fou valencià?

-Cristòfol, Cristòfol. En bon valencià es diu Cristòfol!

-Però fou fill de València?

-No, home; d'Itàlia; naixcut a Gènova. Per més que no falta qui vol demostrar que era espanyol.

-Quina llàstima que no fóra valencià!

-¿Per què? No ho va ser perquè Déu no va voler.

-Sí, però m'agradaria que València haguera estat present en l'empresa del descobriment d'Amèrica.

-I qui t'ha dit que no ho estigué?

-El meu llibre no ho diu.

-Perquè els valencians som molt despreocupats per a les nostres coses. Aixina nos lluíx el pèl. Ve un altre més espavilat, nos pilla a la figuera i... arrambla en tot el que és nostre!

-Vols aclarir-me l'assumpte que em preocupa? Has dit que València...? Perquè demà solte el rollo en l'escola i tinc el deu assegurat!

-No em satisfà.

-El que no et satisfà?

-Que només busques la nota. I els sentiments, on te'ls deixes?

-No m'has deixat acabar... Aixina podré dir ben alt als companys la part que li tocà a València en este fet gloriós.

-Això és una atra cosa! Llavors, obri els pàmpols i pren nota.

I llavors li parla de Lluís de Santàngel, de com un valencià va ser qui va posar els diners per al descobriment d'Amèrica, amb aquest resultat en l'ànim del xiquet:

-Veus? m'alegre de saber estes coses. M'alegre que esta empresa tan important per a la humanitat fóra possible per l'ajuda valenciana. Demà m'oïran els meus companys!

El conte s'acaba d'una manera que sembla adreçada als lectors d'aquest tipus de pàgines web, com la que aneu llegint ara, però que encara no us heu decidit a investigar:

-Ja has dit prou! Estic pensant...

-¿Què penses, fill?

-Que estan molt mal fets els llibres d'escola; això! Que València fou molt gran i no la nomenen per a res.

-Perquè els valencians som aixina i tot ho aguantem.

-Per què no escrius tu una història millor que pose a València en el lloc que li pertoca?

-Quines coses dius! Però tu estudia i prepara't bé, que tal volta tu sí que aplegues a poder fer-ho per mi.

-És que... he d'estudiar massa per aconseguir-ho, a mi m'agrada també jugar.

-Si tots fem igual ...ja estic mirant que València seguirà en terra!

Només una reflexió: Quines coses són les que, segons la padrina, aguantem els valencians que fan que València, tot i haver sigut tan gran, no ixca als llibres d'Història d'escola?

D'aquest fragment de la conversa

-...m'agradaria que València haguera estat present en l'empresa del descobriment d'Amèrica.

-I qui t'ha dit que no ho estigué?

-El meu llibre no ho diu.

-Perquè els valencians som molt despreocupats per les nostres coses. Aixina ens lluíx el pèl. Ve un altre més espavilat, nos pilla en la figuera i... arrambla en tot el que és nostre!

es desprèn que València no participà en l'empresa del descobriment d'Amèrica al llibre d'escola, perquè algú ha "arramblat en tot el que és nostre".

Per tant, per saber qui ha "arramblat en tot el que és nostre" només cal mirar al llibre d'escola del xiquet i buscar allà qui sí que ha participat en l'empresa del descobriment d'Amèrica.

Josefina Lázaro Cerdà (Ador 1927, València 1998), va dedicar la seua vida a l'educació, principalment dels xiquets. La major part de la seua producció literària està orientada al públic infantil, amb obres com Sóc un ratolí, El meu amic Minura, o Viatge per la història de València, de temàtica similar a Al caliu de la llar. Autora de més de seixanta llibrets de falla, molts d'ells infantils. Integrant de la Taula Valenciana d'Autors Teatrals, és autora de nombroses obres de teatre infantils, com Els niños de Maribel, així com de diversos miracles de sant Vicent, entre els quals destaca El miracle de Morella.

Lo Rat Penat l'any 2002 va instituir el premi "Josefina Lázaro" per als llibrets de falla infantils. De fet, els únics que semblen recordar aquesta autora són els de Lo Rat Penat, que l'any 1999 li van retre un homenatge[1]. Els vaig enviar un correu per veure si em podien posar en contacte amb algú coneixedor de la seua obra, però encara no he rebut cap contestació.

Volia esbrinar quina era la consciència que tenia na Josefina sobre l'efecte que s'haja "arramblat en tot el que és nostre" en la nostra història. No ha pogut ser, però no tot s'ha perdut. Cada volta som més els qui hem rebut l'encàrrec de la padrina al xiquet, i aportem de la nostra part per tal d'escriure "una història millor, que pose València en el lloc que li pertoca".

Àlex Sendra

12è Simposi sobre la descoberta catalana d'Amèrica

Arenys de Munt, 1-12-2012

NOTES I BIBLIOGRAFIA

[1] <http://valenciacanta.blogspot.com.es/2012/06/josefina-lazaro-cerda-al-caliu-de-la.html>

